

Filipai

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Filipai somne'no Mtì'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sìmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sìmentiso sohonta soswo *tìwenti-nain'nji* (29) *teti-wan'nji* (31) nto uyakolo'mentisopolìkeno olo iyoswo loso Poul a'amu Filipai somne'no mtì'mokumentisofoho. Hwaho Yulop hohnta'ni tajo ango i'mofapeso ango Filipai sopo kaki'no ifawo'mentisofoho. Oso tajo ango hiso Poul ulìka'mentisofoho. Poul olo iyoswo mtì'mokiyo hwapìngoso olenoho. Poul kako impo'angomo humentanìngki a'amu Filipainjoso kakimo ufo'mayo'ne hamniyoho uyahotìmentohoho so'no Poul kako isamoyoka ulìmonto mtì'mokumentisofoho. Oso hamniyoho hiso hwe anga'nohinohumo uyahotìmentohofofoho. Kakoe yofeso olenoho. Oso Epeefìloutaitasìyoho. Oso hwe Epeefìloutaitas huhwo sohwo Poulì'nji Loum nohumanji oso hwe huhwo sohwo kako mnokino tìpemahonìngki Poul oso hwe huhwo sohomo kakoe ango Filipaine'no asomo uhwajìmonto oso iyoswo so'nji mtì'mokuyahotìmentisofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno sìmo'mjoso olenoho. Sìmonyofoho. (Hungkuno hiso Filipai sohe engo 4 honìngkano we'e 4. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Poul kako Loum impojoho yonto mtì'mokumentisofoho. Oso'no nakwo iyoswo

homo lomo atofo lihwasi tifi uningkohwano.

¹ Sekwo Anituye a'amu soku ango Filipai humawo'n'ingkohoho somne'no ngko Poul'i'nnonji Timouti'nji nekwo Hwe Engo Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwoya'i olo iyoswo loso semti'mokiyalokuhwayo. Sekwo Hwe Engo Jisas Kilais oso hune'no simeho uy'wo'n'ingkohoho so'nnonji a'amu sekumo semokosyohumayo'ne uhwasopo'mentohoho sohwanji a'amu Anituye syoho somne'no sefo'mawo'n'ingkohoho sohwatne'no semti'mokiyalokuhwayo.

² Mpohumo olo'no jomo uli'wo'n'ingkuhwoyo. Nan'ingkuhwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo wop'ingo selohofohosi sekwoe simeho pompenjiyo wosejopanjiyoho. Oso'no jomo uli'wo'n'ingkuhwoyo.

Poul kako Anitumo isamoyoka ulimentisofoho.

³ Ngko sekumne'no huno syasyefisyontne sikuno somo ngko nje Anitumo isamoyoka uli'wo'n'ingkohono. ⁴⁻⁵ Hwap'ingoso sekwo Anituye hungkuno sikuno simo'mjo upo'noma'mentohoho somta'ni sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ingo a'amumo ujo'ne syoho somne'no nifo'ma'mop'wo'n'ingkohoho kuyoho. Oso'no ngko Anitumo sekumne'no jomo uli'wo'n'ingkohe sohonta ngko simonyo iwo'n'ingkohefoho. ⁶ Ngko huno ole nto niyohi, Anitu kako sekwoe simeho mo'mo syoho wop'ingo ema'mentiso sohwo oso syohoso ne'no mji'mop'ihwosi sekwoe hon'ingkanu wop'ingo

imokuhwosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais kako asomo poso sohonta Anitu oso syoho wopɪngoso moi'wo wesojwamo'montonoho. Sekwo honɪngkano wonyo ane'njo humantɪfitne kuyoho. ⁷ Ngko sɪmeho sejopalokweno. Ngko sekumo hitoho sejopalokweso ito'nohinofoho. Hwapɪngoso ngko impo'angomo mohumayo sohonta ngko Jisas Kɪlaisɪye hungkuno wopɪngoso a'amu somo ulonji hungkuno hiso'no a'amu ngkimo ntohonɪngkahonɪngkofi ngko aku hungkuno ulahonɪngko hungkuno hiso yokumpohn'nyo imo'nɪmentisofoho. Oseso hungkuno nehopeho ntɪmentisofoho. Oso hohosohontajo so'nji olohonta ngko impo'angomo humale lohontajo'nji sekwo ngkimo nɪfo'ma'mopɪwo'nɪngkohofofoho. Sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontɪfi ngkine'no syonɪfɪsyontɪfi Mpohumo ngkine'no jomo ulɪwo'nɪngkohofofoho. Oso'no sekwo ngko'nji majopohi'nontani nakwo Jisas Kɪlaisɪye hungkuno wopɪngoso a'amumo lutɪhwawo'nɪngkuhwoni'nwoho. Ose humentanɪngkuhwoni Anitu kako kakoe wopɪngoso nalohofɪwo'nɪngkiso hweho. Oso'no ngko sekumne'no sɪmeho wopɪngo nɪmo'nɪngkohoho. ⁸ Anitu kako nje sɪmehomo tɪmo uhwonɪwo'nɪngkisofoho. Oso'no kako olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Oso ngko sekumne'no nɪmo'nantokunjoso nehopi sejopalokweso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais mta'angofoho. Oso'no Jisas kako sekumne'no sejopalokuso hopa ngko sejopalokweno. Oseso ngko ole

nimo'nimojoso wasehonimonne'no yohono.

⁹ Mpohumo sekumne'no jomo ulalokwe loso olenoho. Sekwo Anitu'nji a'amu nom'ne'ntnne'no hitoho selofalokunjoso engo imo'n'ngkuhwasi ne'no mj+mopihwosi m'kun'imposo engo umo'nono. Oso'nji sekwo Anitumne'no huno engo tipemafikuji yo'mayo yahino so'no huno ito'no fisyafihupmno. ¹⁰ Ose syafisyikuji yahino wonyoangkafo'nohino somo huno syafisyikuji osomnohini uyimno. Oso'no Mpohumo sekumne'no ulalokweno. Ose ifijo'manji sekwo hon'ngkano wonyo ane'njo imo'n'ngkuji Jisas Kilais kako a'amufe hungkuno ikwolofone sikuno somo kako ole selonefoho. Sekwo wop'ngo'nohini kuyoho. Wonyo hon'ngkano ane'njo kuyoho. Ose selonefoho. ¹¹ Ou, sekwo olopo nohumafikuji Jisas Kilais kako'nohino kakoe yokumpohn'nyo sejapihwosi sekwo hon'ngkano wop'ngo'nohini uyantifeho. Oso hohosohonta sekwoe humayo wop'ngo'nohino somo a'amu nosehon'ngkuji Anituye yofe engo noho'nomafikuji Anitumo isamoyoka ulantifeho.

Poul kako impo'angomo humayo so'no a'amu pi'n'ngo engoso Jisasiye hungkuno upa'n'imentohofofoho.

¹² Nje a'amu soku, ngko impo'angomo humale so'no sekwo huno ole seyihwoloho. Jisasiye hungkuno wop'ngoso impo'angomo into'nawehe. Ose syafisyikutoho. O'o, yo'mayo ngkimo tango ni'mahonjoso a'amu pi'n'ngo engoso hofiko Jisasiye hungkunomo

upo'nalokwofo. ¹³ Ngko impo'angomo humale kalohi nakwoe hwaho mokosyohumayo Sisa oso hwoe a'amu nehontohumayo hopi'nonohino sohwanji nom'ne a'amu olopo humalofo sohwantnne'no Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo. Hofiko huno ole uyohoho. Ngko Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyiwo'n'ngkohe so'no impo'angomo humaleno. ¹⁴ I ngko impo'angomo humale so'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono we'e uywo'n'ngkohofoso hofiko impo'ango somne'no iyoho ko un'ngkahon'ngki hofiko ngkimo nohonmentohofoso so'no hofiko iyoho munyofoho. Oso'no hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono engo uyontifi kakine'no yokumpohn'nyo humalofo. Oso'no hofiko a'amu somne'no iyoho miyo'njo yontifi Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

¹⁵⁻¹⁶ A'amu fehohnjo huno wopingo'njoso hofiko Anituye yofe ho'nomayo'ne Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo. Oso a'amuso hofiko olo so'no huno uyohoho. Ngko Pouli'ni olo impo'angomo humaleso Jisas Kilaisiye hungkuno ito'nohino liwo'n'ngkohe so'no Anituye hungkuno yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'ne impo'angomo humaleno. Oso'no hofiko ngkine'no hitoho ulofahon'ngki hofiko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

I a'amu nom'ne fehohnjoso hofiko nje syohomne'no simeho wonyo umo'n'ngkahon'ngki nje yofe monje yanisyontifi hofiko hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne Kilaisiye hungkuno nom'ne a'amumo

nto'no mulalokuyohofo. ¹⁷ Oso'no hofi'koe hunoso nto'nohini'maho. O'o, hofi'ko ngkimo woniyokolofantifi hofi'ko ngkimo tango wontopantifi yontifi hofi'ko Anituye hungkuno nto'no mulalokuyohofo. ¹⁸ Huno ose ko syofisyahon'ngkofi ngko simonyo yalokweno. Hwap'ngoso a'amu hofi'koe yofe ho'noma'nyo oso hwanji a'amu Anituye yofe ho'nomawo'n'ngkohoho sohwanji hofi'ko Jisasiye hungkuno ho'nim'wahonjo so'no ngko simonyo yalokweno. Oso hiso olohonta'nohini'maho. O'o, ne'no wamjimo'nimontefoho.

Ngko olo hwaho lopo songo humaleso Jisasi'nji humalohwoyo.

¹⁹ Olo hiso'no ngko huno niyohoho. Sikuno huhwo huhwi sekwo Anitu ngkimo nifo'mayo'ne jomo ulahon'ngkofi Jisas Kilaisiye Towahuno nisosofitofahonjo so'no yo'mayo tango ni'manteso ngkimo wop'ngo tohofantofoho. Oso'no ngko huno niyohoho. ²⁰ I ngko olo so'no nimo'n'ngkohoho. Ngko yo'mayo i'meso ngko wonimango mannonehoho. O'o, ngko Jisas Kilaisiye hungkuno so'no yokumpohn'nyo loho'mne hopaso yokumpohn'nyo ne'no waloho'monnoho. Yo'mayo syoho Anitu ntap'wo'n'ngkisoso ito'nohini uyimonne'no yohono. Olohonta'nji yo'mayo i'me'no Jisas Kilaisiye yofe engo imo'none'enji yalokweno. Ihwoni, ngko poyo pe'nimo, u songo humahm'me'no ngko ole'no nimo'n'ngkohoho. Ngko Jisasiye yofe woho'noma'monnoho. ²¹ Nje hunoso olenoho. Ngko songo humaleso ngko

Jisasi'nji songo humaleno. Oso wopɨngofoho. I oso'no ngko poyo pe'nɨ'mo Jisasi'nji Anɨtu'njopo humayoso oso yakolo'nnyofoho. ²² Oso'no ngko huno hufa'u'njo hwo'nyoho. Sɨmo'mjoso olenoho. Ngko olo hwaho lopo humahm'mo Anɨtuye syoho imeso ne engo mɨjɨmo'nɨmɨwesoso oso wopɨngofoho. Oso'no ngko pipi imnehono. ²³ Olo hilo so'no ngko sɨmeho hufa'u'njo hwo'nyoho. Ngko nope'nɨ'me'no Jisasiye ahwomomjo ango sopo humayoso olo hwaho loponjo humayo somo yakolo'nnyofoho. ²⁴ I oso'no ngko poyo pe'nɨ'me'no ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. Oso'no ngko sekwo'nji humahm'mo sefo'mayo oso wopɨngofoho. ²⁵ I ngko oso hiso'no sɨmeho hi'ntnnono uyonji huno ole niyohi, Ngko sekwo'nji humahm'mo Anɨtuye syoho ne'no mɨjɨmɨhwasi sekwoe sɨmeho hi'ntnnohino uyoso engo imo'nɨngkuhwoso'no sɨmeho wopɨngo mɨkunɨmposo wasemo'nɨmontonoho. ²⁶ Oseso ngko sekumo apa'no se'mahonɨ'mo sekwo ngkine'no sɨmonyo ikuji sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye yofe woho'nomantɨfeho.

A'amu Filipai so'nji Pouli'nji nomajoku'nɨngkuji Jisasɨmne'no tohino womantɨfeho.

²⁷ U, ngko sekumo mose'maso'njo ime sohonta sɨkuno huhwo huhwi sekwo Jisas Kɨlaisɨye hungkuno tɨfi inɨngkakuji wopɨngo'nohini fosyohumamno. Ose ifijo'manji ngko sekumne'no hungkuno upa'nɨ'maleso olenoho. Sekwo sɨmeho anga'nohino so'nji nomajoku'nɨngkuji sekwo Anɨtuye

hungkuno a'amu somo luti28 Sekwo oso pa'nyo nomajoku'ningkuji sekwoe mango sohwanne'no iyoho masenonehoho. O'o, sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Ose ikujo'no mango sohwa hofiko nosehon'ngkuji huno ole uyono. Nakwo tikanomne'nwoho. Hwap'ngoso Anitu kako hofikimo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumentaningki uhwonalokuhwono. Oso hunoso Anitu kako sekwoe mango sohwo uyimontonoho. I sekwo huno ole waseyono. Anitu kako sekumo sefo'mawo'ningkiso sohwonji sekwo kako'nji songo ne'no humantokutne kuyoho. ²⁹ Sekwo a'amu Anitu'nji makotiku'nyo sokumo Anitu yahino hufa'u sekwoe simeho wop'ngo semokiyo'ne sejapmmentisofoho. Nom'ne anga'no sejapeso olenoho. Sekwo Kilaisiye yokumpohn'nyo sefo'mayo'ne somo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Nom'ne sejopalokunjoso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisimne'no tohino womantifeho. ³⁰ Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo ngkimo nto nohonimentohofofoho. Ngko Anituye hungkuno a'amumo ujosono ikujoho pa'ningo syoho yokumpohn'nyo imotefoho. I olohonta sekwo upo'nalokwofo. Ngko oso pa'nyo ne'no yonji olohonta tango ne'no malokweno. Sekwo olo so'no huno waseyono. Sekwo ngko'nji

majopohi'n'i mentihwone so'no Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontani yo'mayo tangoso hinjoho'n'imo ne'malofoho.

2

Nakwoe yofe monje esyihwasi nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalofono.

¹ Sekwo Kilais'i'nji makoti'ku'nyo so'ne yokumpohn'nyo lalohokwofo. Jisas Kilais sekumne'no hitoho ulo'mentiso so'no sekwoe simeho wopi'ngo lasemo'n'ingkohoho. Anituye Towahuno Wopi'ngo sekwoe simehomo humentan'ngki kako'nji simeho afa inontifi kakoe hungkunomo tifi lin'ngkoyalokwofo. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofahon'ngki sekwo hofi'kine'no hitoho laselokwoho. ² Sekwo eno ntifi'jo'manji sekwo huno anga'no in'ngkuji simeho afa in'ngkuji sekwo nje simeho wopi'ngo wonimokantifeho. Oso'no sekwoe simehoso anga'nohino'nji fosyohumantokuno. ³ Sekwo huno sekumne'nohini syafi'hu'n'ngkutoho. Yo'mayo yahino wonyo so'njo sekwoe yofe ho'noma'nyo'neso foho'naopmno. Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawomno. Sekwo nom'ne a'amufe hon'ngkano wopi'ngo somne'no huno ole syafi'sy'ikutoho. Nakwoe yahinoso hofi'kimo yakolo'nnyofoho. Ose syafi'sy'ikutoho. ⁴ Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe yo'mayo yo'mayo osomnohini syafi'sy'ikutoho. O'o, nom'ne a'amu somne'no syafi'sy'ikuji ufo'mapmno.

Kilais kakoe yofe monje ehinkingahonngki Anitu kakoe yofe hiso ho'nima'mentisofoho.

⁵ Oso yahino wonyoangkafo Jisas Kilais imentiso pa'nyoso sekwoe huno afa'nohini iningkuji tifi finingkamno. ⁶ Jisas Kilaisiye yahinoso olenoho.

Jisas kako nakwoe hwaho lopo mape sohonta kako Anitu nehwo humamentisofoho.

I oso'no Jisas kako oso yofe engo hwofilo'nnyo somne'no mosyafisiyo'njo yonto yofe osomo yokumpohn'nyo mokemokosyohumamentisofoho.

⁷ O'o, nihu'no awonoho. Jisas kako Anituye humayo so'nji yofe engoso yokumpohn'nyo engo so'nji nuliko'manto a'mu hwahoponjosi aswo ma'mentiso sohwo Jisas kako yofe engo ane pa'nyo'njohwo imo'nimentisofoho.

Kako syoho ulohofiyo pa'nyo imo'nimentisofoho. A'amu hwahoponjoso uhwonimentohofoso a'amu hwahoponta'angohwo pa'nyo uhwonimentohofofoho.

⁸ Jisas huhwo sohwo kako kakoe yofe engo monje yasyonto kaningkwohwoe hungkunomo haloho po'miwento kakoe pe'nyo so'no eno ulonto pe'nimentisofoho.

Kakoe pe'nyoso a'amu honingkano wonyo'njoso pa'nyoso iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'nimentisofoho.

⁹ Anitu uhwonimentisoso Jisas kakoe yofe monje nto ehinkingahonngki uhwononto oso'no Anitu Jisas kakoe yofe yokintahopo ho'noma'mentisofoho.

Oseso Anitu kako yofe nom'ne a'amu somo hwofilo'nnyo uyimentisofoho.

10 Jisasimo Anitu kako oso yofeso uyimentisoso a'amu ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji a'amu poyo nto pe'nimentohofoho so'nji Jisasimne'no hwomtame ehumaŋkuji kakoe yofe ho'nomapitnne'ento Anitu yofe engoso uyimentisofoho.

11 A'amu hopi'nonohinofe mampahoso ole ho'nonefoho.

Jisas Kilais sohwo kako nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulikuji nanngkwowho Anitu huhwo'njiye yofe yokintahopo ne'no waweno.

Nakwo a'amufe pomponaho lopo wohumano.

12 Oseso nje a'amu soku hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo nje mampahomo nupa'nontifi tifi nnngkapmmentohofofoho. I olohonta

ngko sekwo'nji mohumayo'njo kengopo humentanimo sekwo nje mampahomo tifi ne'no nnngkapmno. Anitu sekumo

asomo setimayo so'no huno syafisyikuji kakine'no syoho yokumpohn'nyo fiyimno. Sekwo huno ole fisyafihupmno. Nakwo

Anituye simeho tango ifisyumofanoho likuji sekwo iyoho senngkuhwoso'no Anitumo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

13 Nakwo huno nayohoho. Anitu nakwoe simeho mo'mo syoho yalokunjo so'no Anituye simeho wopingo umonyo'ne yomayo syoho ifitnne'ento limentiso so'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo nejapihwoso'no

kakoe syohoso uyantanoho. Anituye hungkunomo tifi iningkayo'ne hunoso Anitu kako nejap+wo'n+ngkisofoho.

¹⁴ Yo'mayo syoho kiko fiyo kil+wo'n+ngkohoho so'no kiko wonyo hungkuno ulohotoho. Yoka ulohotoho. O'o, oso yahino hiso foho'namofo. Sekwo yo'mayo hopi'nonohino iwo'n+ngkohofoso simeho wop+ngo'nji fikuno.

¹⁵ E'wa, sekwo oso hiso ifijo'manji sekwo Anituye mehomi soku olo hwaho lophonjo a'amu hon+ngkano wonyo pi'n+ngo'njo lopo nohumentan+ngkuji sekwo hon+ngkano wonyo ane wop+ngo'nohini uyantifeho. Oseso a'amu nom'ne nosehon+ngkuji sekwoe yahinoso wonyofoho masel+fitnnehofo. Sekwo a'amu Anitu'nji humalofo soku a'amu olo hwaho lopo sikwo'mjo ho'mo humalofo somo sekwo hntokwaliyo pomponaho hopa liswahon+ngkuji

¹⁶ oso sekwo Anituye hungkuno songo ne'no humayo'neso hungkuno wolut+hwantifeho. Ose'manji Jisas Kilaisiye Sikuno Engo somo ngko sekumne'no simonyo uy+monnoho. Hwap+ngoso yo'mayo syoho sekumne'no siki imentohe'maho. O'o, syoho homo somo ne into'nowentan+ngkuhwososo uhwon+monnoho. Oso'no ngko sekwoe yofe woho'noma'monnoho.

¹⁷ A'amu Anitune'no yahu sojopo fonjokiasy+wo'n+ngkohoho hopaso sekwo Anitumne'no simeho hi'ntnnono uyontifi sekwoe simeho, huno, afa inontifi yo'mayoso Anitumo uy+mentohofofoho. Oso hopaso sekwo ngkine'no simonyo ifijo so'no nje

honiyoso hofiko wofonjonisihumantifitikeno. Ngko huno maniyohoyoho. I oso hiso imo'n'ingkuhwoso'no'manji nje simeho wopingo wanimo'n'montonoho. Oso'no olo simeho wopingo hiso ngko sekumo womotasefohi'n'imonne'no yohono. ¹⁸ Oso pa'nyoso sekwo ngkine'no simeho wopingo wasemo'nono. Nakwo nufohi'n'ingkuhwasi simeho wopingo wonamo'n'montonoho.

Poul kako Timouti sohwoe hungkuno mt'i'mokumentisofoho.

¹⁹ Ngko sekwoe angopono Timeoutimo lihwatimne'enji Hwe Engo Jisas Kilaisimo jomo ulalokweno. Kako oso hiso'no honingkano somo hwosampesoso ngko we'enepi woliawatimonne'no yohono. Timouti kako nose'mahwosi ngkimo asomo noni'mahwosi sekwoe hungkuno yo'mayo se'maso so'no wantimontonoho. Ngko nupa'n'i'mo sekwoe hungkuno hiso ngkimo yokumpohn'nyo wanisoso fito'montonoho. ²⁰ Timouti huhwo sohwo kako sekwo'nji simeho afa inalokwofo sohwo nom'ne a'amu kako pa'nyo sohwo olopo mohumuyoho. O'lo, Timouti'nji nekwoe simeho sekumne'no afa in'wo'n'ingkuhwoyo. ²¹ A'amu nom'ne sohwa hofiko Anitumne'no simeho nto iwolo'mokumentohofoho sohwa hofiko hofikoe huno syohomnohini syafisyi'wo'n'ingkohofofoho. Hofiko Jisas Kilaisiye syoho somne'no huno mosyafisiyo'njo yi'wo'n'ingkohofofoho. ²² Oso'no sekwo huno seyohoho. Timouti sohwo kako hwe wopingo hweho. Mehomi sohwa hofiko homningkwohwosamo ufo'mawo'n'ingkohofoho

hopaso Timouti sohwo Jisas Kilaisiye syohomme'no nifo'mawo'n'ngkiso hweho. ²³ Ngkimo yo'mayo n'i'mane so'no huno nihwoso'no Timoutimo wolihwatimo. ²⁴ Ngko sekwoe anggo sopo se'mayo'ne Anitu hon'ngkano n'imo'fiyo'ne jomo ulalokweno. Ngko hon'ngkano non'imo'fihwoso'no ngko sekumo we'ene'pi wose'ma'monnoho.

Poul kako Epeefiloutaitas sohwoe hungkuno mt'i'mokumentisofoho.

²⁵ Ngko huno ole niyohi, ngko neningkwa'wehwo Epeefiloutaitas sekwoe anggo pone'no wolihwatimo eso huno niyohoho. Kako ngko'nji Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ngkuhwoyo hweho. Hohonta sekwo kakimo ngkiyepono uhwatimentohofihweho. Oseso kako sekune'no ngkimo nifo'mawo'n'ngkiso hweho. ²⁶ Sekwo Epeefiloutaitas mnokino enggo tipema'mentiso so'no upa'n'imentohoho so'no kako huno pi'n'nggo syasyefisyonto wasehonimonte'no yalofoho. ²⁷ U nehopi. Kako mnokino enggo tipemanto wape'n'imonto imentisofoho. I oso'no Anitu kakine'no hitoho ulo'mentisoso kako mape'n'immentisofoho. Oso hitoho hiso kakine'nohini ulo'mentiso'maho. O'o, ngko huhwo'nnontnne'no ulo'mentisofoho. Anitu kako ole limento, Poulimo tango nom'ne nom'ne u'manohonto Epeefiloutaitas wop'nggo umokumentisofoho. ²⁸ U nje simoho wop'nggo nimo'n'ngkahon'ngki sekuyepono wolihwatimne'no yohono. Kako sekumo apa'no se'mahwoso'no uhwon'ngkuji sekwoe

simeho wopingo wasemo'nimontonoho. Oso'no nje simehoso nohayo wanimontonoho. ²⁹ Sekwo kakimo nuhwon'ingkuji sekwo Anitumne'no simonyo yalokwofo so'no sekwo simeho wopingo uy'kuji utimampmno. Sekwoe a'amu Epeefiloutaitas oso hwoe yahino'njo pa'nyo sohwamo uhwon'ingkuji osohwafe yofeso foho'nomampmno. Oso'no sekwo hofikoe hungkunomo hofiyono foho'nomampmno. ³⁰ Sekwo ikanopo humantifi Poulimo pipi ufo'mane'entifi Epeefiloutaitas uhwatimentohofofoho. Kako ngkimo noni'manto kako Jisas Kilaisiye syohomnohini huno syafisyonto kako we'enepi wape'nimonto imentisofoho. A'amu oso pa'nyo sohwamo hofikoe yofe foho'nomampmno.

3

A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyo oso a'amu sohwo kako a'amu ne hweho.

¹ Nje a'amu soku, ngko hungkuno sekune'no mtimokalokwe loso wesojwao'mneso olenoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimne'no simonyo fiyimno. Ngko olo hungkuno apa'no selalokwe so'no piso'mo'nyo mann'ngkiyohoho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho.

² Sekwo a'amu hwasyo liwo'n'ingkohoho sohwamne'no i'waho nto'no fiyimno. Hofiko sekumo hofikoe hon'ngkano hohontajo somo upesemotowantife'no yalokwofo. Oso'no sekwo hwe sohwasimo sekwoe a'apahoso sihu wosekolofantife'no yalokwofo. ³ A'amu

huhwo sohwa hofiiko sihu kolo'n+iwo'n+ingkohofu
sohwa hofiiko hofiikoe hwasyo hungkuno
ole loset+hwalokwofo. Sekwo Jisasi mo
si meho hi'ntnnono uy+kuji hwe sohwa
a'apaho sihu kolo'n+fijo'manji Anituye
a'amu ne umo'nantifeho. Oso hwasyo
hungkuno loset+hwalokwofo. Nakwo Anituye
a'amu ne hn'nwi kakoe Towahunonji
nohumentani Anitu ne sohune'no hwomtame
y+humawo'n+ingkuhwone'nwoho. Oso
yahino hiso a'apaho sihu kolo'nyo yahino
somo yakolo'nnyofoho. Jisas kako nakumo
naloho'mentiso so'no syafisyontani oso
hisono isamoyoka uliwo'n+ingkuhwone'nwoho.
Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo
Anituye a'amu ne imo'nyoso mmo'nanehwono.
⁴ Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo u
yo'mayo yofe mokosyohumasoso u yo'mayo
syoho yososo oso hiso Anituye a'amu ne
imo'nyo'neso nifo'mantontentesi ngko nom'ne
a'amu sohwa mo nuyakolohm'nesohilo. I
oso'no ngko nje yofe noho'noma'n+i'mnesohilo.
⁵ Hwap+ngoso olenoho. Nje na'u ngkimo
aswo nimahon+ngki sikuno aho fehohnjo
hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune
i'mofopahon+ngki nje a'apahomo hofiiko
sihu nikolo'mentohofofoho. Ngko a'amu
Isilael hwo'nyoho. Ngko Mpenyamin+ye
temtifo mta'ango hwo'nyoho. Ngko
Hipilu hungkuno'njo hwo'nyoho. A'amu
Juta sohwa fe yahino hopi'nonohino somo
in+ngkamote hwo'nyoho. Ngko a'amu Falisi
imo'nonji hofiikoe hon+ngkano hungkunoso

hopi'nono aho yokumpohn'nyo kemokosy-
ohumawo'nimentohefoho. ⁶ Ngko a'amu Juta
sohwafe yahino so'no nimo'n'ingkahoningki
a'amu Jisas Kilaisimo in'ingkawo'n'ingkohoho
somo fonjahumotefoho. A'amu Jutafe
honingkano hungkuno somo in'ingkayo so'no
nohon'ingkuji wontantife kiko honingkano
wonyo ni'hu'no ane hwosoho. ⁷⁻⁸ Yo'mayo
hohontajo ngko yahino wop'ingo imote so'no yofe
engo nomanji, Wop'ingo hwo'nyoho, ko hnonni
Jisas Kilaisimne'no huno ito'no niyahoningki
hohontajo yahino sikinjofoho. Kilais Jisas
kako nje Hwe Engo sohune'no huno tipemanji
oso hune'nohini ngko huno niyohoho. Kako
ne'njo hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo
somo hwofilo'nnyo hweho. Oso'no ngko
yo'mayo yahino wop'ingo so'no syaf'ihu'moteso
yahwoyoho pa'nyofoho lonji Anituye a'amu ne
imo'nyo'neso monifo'manehoho. O'o, Jisas Kilais
kako ntoho'mentiso so'no aho yokumpohn'nyo
kemokosyohumanji ⁹ ngko Jisas Kilaisimo
ufohi'nimentohefoho. Yo'mayo honingkano
hungkuno somo hofiyo'no in'ingkamote so'no
Anitu kako kiko wop'ingo hwosoho. Ose
manjofoho. O'o, ngko Jisas Kilaisimo simeho
hi'ntnnono umentohé so'no wop'ingo hwosoho
ose ntimentisofoho. ¹⁰ Ngko olo anga'nohino
loso'no nimo'n'ingkohoho. Jisas Kilaisimne'no
huno nto'no syaf'sy+'mo oso Jisas lika'mentiso
sohontajo yokumpohn'nyo ma'mentisoso sikuno
huhwo huhwi wonifo'ma'montonoho. Oso'nji
Jisas kako tohino ma'mentiso so'nji ngko kako'nji

majopohi'n'ngkono. Jisas kako poyo pe'nyo so'no iyoho munyo'njo yonto pe'n'imentiso hopaso ngko ne'no nohumahm'mo poyo pe'nyo so'no iyoho mann'ngkohoyohoho. Oso'no n'imo'n'ngkohoho. ¹¹ Ngko ose i'mo Jisas apa'no ntikafo so'no wohontohumamonnoho.

Poul kako mjake'we hnyo somjo hohwafo somo i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo imentisofoho.

¹² Ngko ole masel'mnehono. Ngko hon'ngkano wonyo ane'njo Jisas Kilais pa'nyo nto imo'n'ngkohono. O'o, ose masel'mnehono. I oso'no ngko Jisas pa'nyo umo'n'monne'no syoho engo yalokweno. Jisas kako ngkimo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne nto n'ma'mentiso so'no ngko Jisas pa'nyo umo'n'monne'no syoho yalokweno. ¹³ Nje a'amu soku, ngko Jisas hon'ngkano wonyo ane'njo pa'nyo nto imo'n'ngkohono, ose mosyofisyalokuyohono. Yo'mayo imote so'nji yo'mayo n'ma'mentiso so'ntnno in'ngo mofonji huno mosyofisyalokuyohono. O'o, oso noho'nasyonji olo'nohini syofisyalokweno. Yo'mayo tifi no'mo ma'mne so'no syafisyonji oso'no syoho wokino'njo yalokweno. ¹⁴ A'amu mjake'we hnnontifi hohwafo somo ho'yango mayo'ne i'mofawowo'n'ngkohoho sopo ngko i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo yalokweno. Oso hopo sopo i'mofaho'me'no Anitu kako oloso wontapmmontonoho. Jisas Kilais kako ngkimo yo'mayo ntoho'mentiso so'no ngko kako'nji songo ne'no nohumantimne hwo'nyoho. Oso nje ho'yangofoho.

15 A'amu Jisas Kilais kakoe hungkunoso toyo yamo'nyo soku sekwo olo nje huno sejapoheso mafikuji oso pa'nyo hmmo'nimno. A'amu fehohnjo soku, sekwoe hunoso nom'ne kengo'manji Anitu kako oso hiso'no nosetihwahwosi sekwoe huno somo wehohosasehumontonoho. ¹⁶ Oseso Anitu kako yo'mayo nto setihwamentiso somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikuji tifi finingkamno.

17 Nje a'amu soku, sekwo nje yahino iwo'ningkohe somo nningkopalokwofo somo nuhwoningkuji finingkamno. ¹⁸ Olo so'no ngko sikuno pi'ningo engo somo selimentohe sohwo'ni olohonta ngko apa'no selonji nje timo mta'ni timijo niswahopohoho. Hwapingoso a'amu pi'ningo engo hofiko Jisasiye honingkanomo iningkayo so'ne poji yontaningkofi uhwononji timijo niswopalofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Jisas Kilais iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'nimentiso sohwoe mango hwafoho. ¹⁹ Yo'mayo wonyoso hofikoe simeho sohwo umo lonte sohwo hofikoe anituyoho. Osomo iningkawowo'ningkohofofoho. Hofiko yo'mayo yo'mayo yahino wonyo yontife somne'no hofiko wonimango mun'wo'ningkisofoho. Oso'no hofiko hwa'mo hwa'mingo iwo'ningkohofoho. Hofiko yo'mayo hwahoponjo somne'nohini syafisyiwo'ningkohofofoho. Oso a'amu hiso hofiko tikanomnefoho. ²⁰ I oseso nakwo hn'nwi ahwomomjo Anituye angomne'nwoho. Nakwoe hwe engo Jisas Kilais kako ahwomo

mta'ni kako asomo pihwosi asomo netimayo'ne hontohumalohwono. ²¹ Jisas Kɩlais huhwo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nasyihwosi womokosyohumamontonoho. Oso yokumpohn'nyo engo hiso'nji kako nakwoe a'apaho wonyoso wae yaofihwosi kakoe a'apaho songo pa'nyo nom'ne wonyoangkafoso wonejapmmontonoho.

4

Poul kako a'amu Filipai somne'no honingkano hungkuno ulimentisofoho.

¹ Oseso nje a'amu soku, sekwo nje syoho somne'no ho'yango mayo pa'nyo kuyoho. Sekwo nje simeho wopingo nɩmokuwo'nɩngkohoho kuyoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo sohune selontne so'no huno syafisyɩkuji sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

² Siko Youtiya kinonji Sintike kinonji siko nje mu sofahusi siko nje hungkunomo upa'ninyo. Siko Jisasɩmo ufohi'nɩmentisiyo so'no yoka hungkuno hnnɩwo'nɩngkisiyoso noho'naofohosi siko simeho afa hmningo.

³ Oso hungkuno we'eso a'mu sofa'umo ulonji i kiko ngko'nji syoho afa'nono nehopi iwo'nɩngkuhwoyo sohvosimo hungkuno wakilimne'no yohono. Kiko oso a'mu sofa'u siko yoka majo'njo sofa'umo ufo'maho. Siko oso a'mu sofa'u siko ngko'nji Jisas Kɩlaisiye hungkuno syoho somne'no nɩfo'ma'mentisiyo fa'uyoho. Oso fa'u'nji nom'ne hwe Kɩlemen'nji

nom'ne sohwanji hofiko ngko'nji syoho afa'nono imentihwonefoho. A'amu hihn'nwiye yofeso Anituye iyoswo songo ne'no humayo somo weho.

⁴ Sekwo sikuno huhwo huhwi sekwo nakwoe Hwe Engo sohune'no simonyo fiyimno. Ngko apa'no waselimne'no yohono. Kakine'no simonyo fiyimno.

⁵ A'amu nom'neso sekune'no ole wosesyofisyantifeho. A'amuso hofiko sekumo wonyo selohopijo so'no sekwo aku muyo'njo so'no nosehon'ngkuji wop'ngofoho huno uyimontonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako we'nenepi wapmmontonoho. Oseso sekwoe humayo so'no nto'no fisyafihupmno.

⁶ Sekwo yo'mayo so'no huno pi'n'ngo engo syafisyikutoho. O'o, sekwo yo'mayo so'no umofonyo ikuji sekwo Anitumo jomo ul'kuji isamoyoka ulimno. ⁷ Anitu simeho pompenjiyo nejap'wo'n'ngkisoso a'amu hwahoponjo hn'nwiye huno nay'wo'n'ngkiso somo yakolo'nnyofoho. Nakwo Jisas Kilais'nji ufohi'nontani kako nakumo simeho pompenjiyo nejap'wo'n'ngkisoso nakwoe huno somo wop'ngo nemokosyohumaho.

⁸ U nje a'amu soku, ngko hungkuno nom'ne anga'no waselimonne'no yohono. Sekwoe hunoso ole'nohini fisyafihupmno. Yo'mayo ne'njo so'no yo'mayo wop'ngo so'no yo'mayo ito'nohino so'no huno fisyafihupmno. Yahino wop'ngo somnohini fisyafihupmno. A'amu yo'mayo wop'ngo'nohini iwo'n'ngkohoho oso'no huno fisyafihupmno. Wonyo so'no nosyafisyikutoho. Sekwo yo'mayo Anitumne'no

isamayoka ujo osomnohini fisyafi+hupmno.
 9 Yo'mayo yahino ngko loseti+hwamentothe
 ma'mentohoho so'nji yo'mayo ngkine'no
 upa'nimentohoho so'nji yo'mayo yahino
 imenthohe somo uhwon+mentohoho so'ntnno
 huno syafi+syikuji tifi nningkapmno. Ose ikuji
 Anitu kako simeho wopingo nejapmmentiso
 sohwo sekwo'nji wohumamontonoho.

Poul kako a'amu Filipaiso hamniyoho umentohoho'no isamayoka ulimentisofoho.

10 Hohonta sekwo ngkine'no huno
 ne'no ko syanifisyontifi simeho afa
 ntopalokwofo so'no ntihwayo'ne honingkano
 motipema'mmentohofofoho. I lohonta sekwo
 notipemantifi ngkimo hofiyo nifo'mantokwofo
 so'no nje simonyo iyoso mikun+imposofoho.
 Ngko simonyo yonji Anitumo isamayoka
 ulalokweno. 11 Ngko yo'mayo so'no jomo
 masel+imnehono. U ngko umofonyo, u
 ngko yo'mayo hi'njo hwon+manji ngko
 hunoso olo'no syafi+siwo'n+ingkohono. U nje
 yo'mayoso hoponoho. Ngko simeho wopingo'nji
 wohumamonnoho. Ose liwo'n+ingkohe
 hwapingoso olenoho. Ngko nje huno hiyaso
 wo'mojo so'no t+pemanji wopingo'nohini
 humaleno. 12 U ngko sikuno nom'nemo
 ho'yango wosopayo'ne umofonyo miyi'mo u
 ngko hoponoho. U, ngko sikuno nom'nemo
 motipemahm'mo ngko hoponoho. Oso'no
 ngko ho'yango wosopayo momaso'njo iyoso'no
 huno mosyof+syalokuyohono. 13 Oso huno
 hiyaso wo'mojoso olenoho. Jisas Kilais kako

kakoe yokumpohn'nyo'nji nisosofitofone so'no yo'mayo ni'mante so'no ngko simaho wopingo'nji humawo'ningkohe hwo'nyoho.

¹⁴ Yo'mayo tangoso ngkimo ni'mahoningki sekwo ngkimo nifo'malokwofoso wopingofoho.

¹⁵ Sekwo hwe moya'mi Filipainjo soku sekwo ngkine'no huno moi'wonoho. Hohonta ngko sekwo'nji humanji Kilais Jisasiye hungkuno losetihwoma'mentohe sohonta ngko hwaho Masetouniya uliko'mahoningko oso hohosohonta sekwo ngkimo nifo'ma'mentohofofoho. Anituye a'amu nom'ne angoponta'angoso monifo'masofoho. O'o, sekwo'nohini

nifo'ma'mentohofofoho. ¹⁶ Ou ngko ango Tesolounika humentan'ngko sekwo ngkimo sikuno anga'no anga'nohino somo nifo'ma'mentohofofoho. ¹⁷ Sekwo ngkimo

nifo'malokwofoso wonyoangkafofoho. Oso hiso'no ngko simonyo yalokweno. I oso'no sekwo yo'mayo nom'neso ntapmno maselimehono. O'o, sekwo ngkimo yo'mayoso ntapwo'ningkohofoso uhwononji huno ole niyohi, sekwo Anitumne'no huno engo syafisyontifi kakoe syoho somne'no huno ne'no syafisyontifi sekwo ngkimo yo'mayoso nifo'mawo'ningkohofoho. Oseso Anitu kako

yo'mayo wonyoangkafoso sekumo aku wosejapmmontonoho. Oso hiso'no simonyo mikunimposo yalokweno. Oso simonyo iyoso yo'mayo ntapwo'ningkohofoho somo yakolonoho. ¹⁸ Olohonta sekwo ngkimo yo'mayo ntapmmalofoso hoponoho. Ngko umofonyo miyimnehono. Yo'mayo Epeefiloutaitas

sekumta'ni manto n̄motapmmasoso ngko nto ma'malefoho. A'amu An̄itumne'no yahu fonjokiasasy+wo'n̄ngkahon̄ngkofi An̄itu s̄imeho wop̄ingo umo'n̄+wo'n̄ngkiso hopaso sekwo ngkimo yo'mayo n̄topahon̄ngkofi An̄itu kako s̄imeho wop̄ingo umo'n̄ngkohoho. ¹⁹ Jisas K̄ilais yo'mayo hwap̄ingo sohwo'n̄ji ufohi'n̄+mentohoho so'no n̄je An̄itu kako sekwo yo'mayo so'no umofonyo ifijo so'no wosejapmmontonoho. ²⁰ Nakwoe An̄itu sohwo kako nan̄ngkwohweho. Oseso nakwo kakoe yofe so'n̄ji kakoe yokumpohn'nyo so'n̄ji s̄ikuno engolopohamo woho'nomehwano. Hungkuno nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

²¹ Sekwo An̄ituye a'amu Jisas K̄ilais̄imo ufohi'n̄+mentohoho sokumo ngko n̄je a'amufo selalokweno. A'amu ngko'n̄ji humalofo sohwa hof̄iko sekune'no, nakwoe a'amufo selalokwofo. ²² An̄ituye a'amu olopo humalofo hopi'nonohinoso hof̄iko nakwoe a'amufo selalokwofo. Oso hwe engo hwaho mokosyohumawo'n̄ngkiso Sisa sohwoe angomo humalofo a'amu fehohn̄joso hof̄iko sekune'no nakwoe a'amufo eso n̄+hu'no yokumpohn'nyo selalokwofo.

²³ Nakwoe Hwe Engo Jisas K̄ilais sohwo kako sekumo wop̄ingo waselohofono. N̄je hungkunoso osohopeho.

**Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka
long Niugini**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3